

**UCHWAŁA NR XXXII/246/2022
RADY GMINY RZAŚNIA**

z dnia 30 marca 2022 r.

w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rzaśnia na lata 2022-2027

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559) w związku z art. 16 b ust.1, art.17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. Z 20021 r. poz. 2268), **Rady Gminy Rzaśnia uchwala się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rzaśnia na lata 2022-2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rzaśnia.

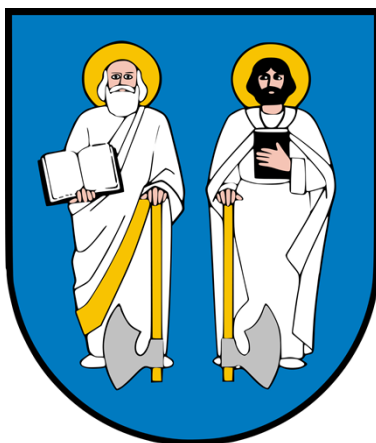
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Rzaśnia

Jarosław Popławski

Załącznik do uchwały Nr XXXII/246/2022
Rady Gminy Rząśnia
z dnia 30 marca 2022 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH na lata 2022 - 2027

RZAŚNIA 2022

Spis treści

1. Wstęp, założenia strategii.....	str.3
2. Uwarunkowania prawne opracowania strategii.....	str.4
3. Diagnoza problemów społecznych gminie.....	str.5
3.1.Charakterystyka gminy.....	str.5
3.2. Demografia.....	str.7
3.3. Infrastruktura edukacyjna.....	str.7
3.4. Sytuacja na rynku pracy.....	str.9
3.5. Kwestia uzależnień i rozwiązywania problemów alkoholowych.....	str.10
3.6. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.....	str.11
3.7. Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym.....	str.11
3.8. Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej.....	str.13
3.9. Kultura, sport i rekreacja.....	str.17
4. Zdefiniowanie najważniejszych problemów społecznych	str.19
5. Analiza SWOT.....	str.20
6. Misja, cele i kierunki działań.....	str.22
7. Wdrożenie, monitorowanie i ewaluacja strategii.....	str.30
8. Uwagi końcowe.....	str.31

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. WSTĘP, ZAŁOŻENIA STRATEGII.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek „opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Art. 16b wymienionej powyżej ustawy określa istotne elementy, które powinny znaleźć się w dokumencie Strategii.

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądaných struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa.

Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to usystematyzowana, długoterminowa i perspektywiczna koncepcja polityki społecznej, mająca na celu objęcie wsparciem osoby zagrożone lub dotknięte wykluczeniem społecznym oraz stworzenie optymalnych warunków dla funkcjonowania społeczności lokalnej.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rzęśni. Powstała w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy konsultacjach społecznych.

Strategia została przygotowana na lata 2022-2027. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych

z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie globalnym, europejskim, ogólnopolskim i samorządowym, skąd stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Strategia rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwały wzór interwencji społecznej podejmowanej w celu poprawy tych stanów rzeczy, które oceniane są negatywnie.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest więc dokumentem precyzującym priorytety działań w sferze polityki społecznej w latach 2022-2027 w gminie Rząśnia. Określa ona cele główne podporządkowane misji, jaką jest poprawa jakości życia mieszkańców naszej gminy oraz tworzenie warunków odpowiadających godności człowieka. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy została sporządzona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rząśni na podstawie rozeznania środowiska przez pracowników socjalnych oraz przy wykorzystaniu własnych materiałów sprawozdawczych, jak i materiałów sporządzonych przez komórki Urzędu Gminy, jednostki administracji publicznej (Powiatowy Urząd Pracy w Pajęcznie, Gminny Ośrodek w Rząśni i placówki oświatowe z terenu gminy Rząśnia).

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski ze strony władz lokalnych.

2. UWARUNKOWANIA PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Rząśni, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z: ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268), które w ramach zadań własnych gminy przewidują „opracowanie i realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obok wyżej cytowanej ustawy o

pomocy społecznej mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich m.in. :

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
7. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
8. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
9. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
10. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
11. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
12. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.
13. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
14. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny ,
15. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
16. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
17. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”,
18. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne,
19. Wieloletni Rządowy Program „Pośłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
20. Program Wieloletni „Senior +” na lata 2021-2025.

3. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY RZAŚNIA.

3.1 Charakterystyka gmin

Rzaśnia położona jest w południowo – zachodniej części województwa łódzkiego, wchodzi w skład powiatu pajęczańskiego, zajmuje obszar 86, 37 km kw., co stanowi 10, 74% powierzchni powiatu.

Kotlina Szczercowska i Wysoczyzna Bełchatowska – to dwie jednostki regionalne, w obrębie, których usytuowany jest teren gminy. Rzeźba, w głównych zarysach ukształtowana została w

okresie zlodowaceń. Północna część gminy to fragment rozległej, równinnej Kotliny Szczercowskiej.

Gmina Graniczy:

- od północy i nocnego wschodu – z gminą Szczerców (pow. bełchatowski);
- od północnego zachodu – z gminą Rusiec (pow. bełchatowski);
- od wschodu – z gminą Sulmierzyce (powiat pajęczański);
- od południa – z gminą Pajęczno (powiat pajęczański);
- od zachodu – z gminą Kielczygłów (powiat pajęczański);

Diagram 1 Mapa topograficzna gminy Rząśnia

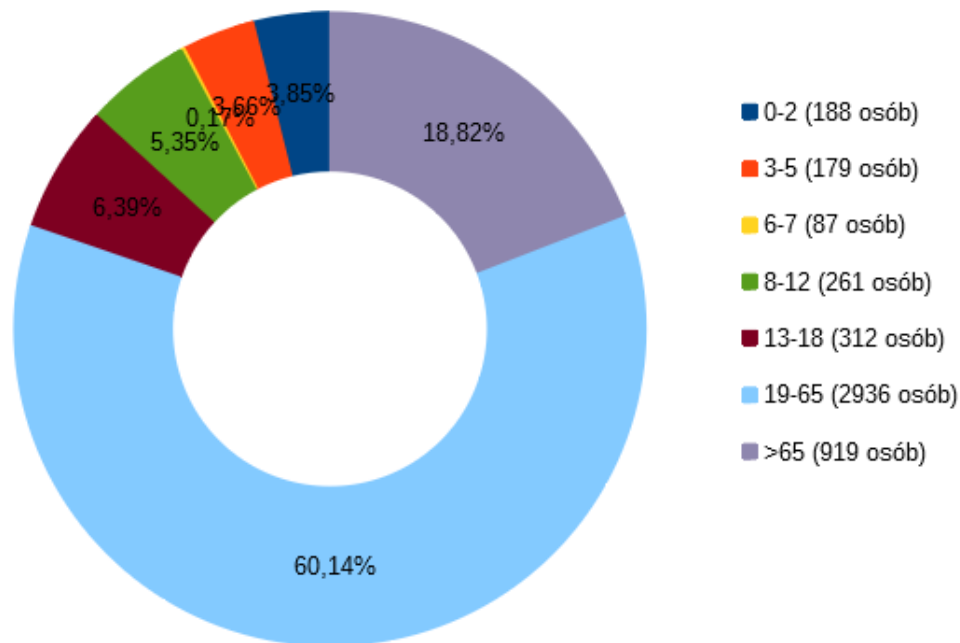

Źródło: Strona internetowa gminy Rząśnia

3.2 Demografia

Gminę Rząśnia obecnie zamieszkują 4 882 osoby. Spośród ogółu mieszkańców większość stanowią kobiety 2 471 osób (50,61%) oraz 2 411 mężczyzn (49,39%), stan na dzień 31.12.2021 r.

Charakterystykę ludności według grup wiekowych na obszarze Gminy Rząśnia ukazuje poniższy wykres (dane na dzień 31.12.2021r.).

Liczba osób z terenu gminy Rząśnia w poszczególnych przedziałach wiekowych

Wykr
es 1
Liczb
a
osób
z
teren
u
gmin
y
Rząś
nia w
poszc
zegól
nych
przed

Analiza przedziałów wiekowych ludności Gminy Rząśnia pozwala na stwierdzenie, iż najliczniej reprezentowane grupy stanowią osoby w przedziale wiekowym od 19 do 65 roku życia – 2936 osób. Osoby w wieku produkcyjnym, co można uznać za pozytywny czynnik w trendzie demograficznym gminy (60,14% ogółu mieszkańców gminy). Odzwierciedleniem natomiast ogólnopolskiego trendu starzenia się społeczeństwa jest fakt zamieszkiwania na terenie gminy 919 osób w wieku (powyżej 60 roku życia kobiet i 65 roku życia mężczyzn) co stanowi 18,82 % mieszkańców gminy.

3.3 Infrastruktura edukacyjna

Na terenie gminy Rząśnia funkcjonują następujące placówki oświatowe:

1. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Rząśni, w skład którego wchodzi:
 - Szkoła Podstawowa w Rząśni,
 - Przedszkole w Rząśni,
2. Szkoła Podstawowa im. Marcina Bielskiego w Białej,
 - Oddział Przedszkolny w Białej
3. Szkoła Podstawowa w Zielęcinie,
 - Oddział Przedszkolny w Zielęcinie
4. Kubuś i Przyjaciele Gminny Żłobek w Rząśni.

Nadzór pedagogiczny nad szkołami sprawuje Łódzki Kurator Oświaty. W roku szkolnym 2020/2021 do placówek oświatowych na terenie gminy uczęszcza 577 dzieci (stan na dzień 30.09.2021r). Poniżej przedstawiamy tabelę ilustrującą liczbę dzieci w szkołach i przedszkolach na terenie gminy Rząśnia w poszczególnych latach szkolnych.

Tabela 1 Liczba dzieci w szkołach i przedszkolach na terenie gminy Rząśnia.

	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Rząśni , w tym:	-	-	-
Szkoła Podstawowa	264	285	276
Przedszkole	114	124	124
Szkoła Podstawowa im. Marcina	101	95	97

Bielskiego w Białej Przedszkole	34	35	49
Szkoła Podstawowa w Zielęcinie Przedszkole	32 8	26 14	24 13
Kubuś i Przyjaciele Gminny Żłobek w Rząśni	-	20	20
razem	553	597	603

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Rząśni- Referat Oświaty

W jednostkach oświaty zatrudnionych jest 69,64 nauczycieli oraz 48 osób nie będących pracownikami pedagogicznymi (stan na dzień 31.12.2021r.). Z ogólnej liczby zatrudnionych nauczycieli 41,11 posiada stopień nauczyciela dyplomowanego, 16,25 mianowanych, 10,28 kontraktowych i 2 stażystów.

3.4 Sytuacja na rynku pracy

Jednym z problemów występujących na terenie gminy jest bezrobocie (207 osób w 2019 r., 219 osób w 2020 r., 223 osoby w 2021r.) które niesie za sobą wiele negatywnych skutków. Dane statystyczne dotyczące zjawiska bezrobocia w znacznym stopniu je zniekształcają, powszechnym zjawiskiem jest „praca na czarno”, powoduje to utajanie bezrobocia. Bezrobocie wpływa negatywnie na wiele sfer życia, standard życia wielu ludzi stale się obniża. Bezrobotnym jest osoba niezatrudniona, nieprowadząca działalności gospodarczej i nie wykonująca innej pracy zarobkowej, która jest zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia (w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy). Bezrobotnym w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy jest osoba poszukująca zatrudnienia, która ukończyła 18 rok życia, a nie osiągnęła wieku emerytalnego, aktualnie nie uczy się na żadnym szczeblu kształcenia, lub nie jest skierowana na szkolenie przez PUP, nie nabyła prawa do emerytury i renty, nie jest właścicielem gospodarstwa rolnego. Długotrwałe bezrobocie występuje wówczas, gdy osoba pozostaje bez pracy przez okres co najmniej 12 miesięcy w ciągu ostatnich 24 miesięcy.

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażona w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, przedstawiona została więc stopa bezrobocia w powiecie pajęczańskim. W 2021 roku wynosiła ona 7,0%, a więc była znacznie wyższa niż stopa bezrobocia rejestrowana w województwie łódzkim (5,7%) i w całej Polsce (5,4%).

Gmina Rząśnia jest w przeważającej mierze gminą o charakterze typowo rolniczym. Na terenie gminy nie funkcjonują większe zakłady produkcyjno – przemysłowe. W Urzędzie Gminy w 2021 roku zarejestrowane były 441 podmioty działalności gospodarczej. Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych. W 2021 roku zarejestrowanymi działalnościami gospodarczej były między innymi: handel, budownictwo, transport drogowy oraz usługi w zakresie napraw.

3.5 Kwestia uzależnień i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Uzależnienie od alkoholu oraz inne uzależnienia: narkomania i nikotynizm, to zauważalne zjawiska w obszarze pomocy społecznej. Są one trudne do rozwiązania, gdyż zarówno ich źródłem, jak i ich skutkiem są inne problemy.

Nadużywanie alkoholu i środków psychoaktywnych powoduje szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Następstwa te dotyczą nie tylko zdrowia fizycznego i psychicznego. Głównymi problemami współwystępującymi wraz z uzależnieniami są ubóstwo, bezrobocie, dysfunkcje rodziny, długotrwała choroba, przemoc w rodzinie. Wśród przyczyn popadania w alkoholizm można wymienić uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utrata zatrudnienia.

Na terenie gminy inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rząśni. Zadaniem i celem jest podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz substancji odurzających, udzielanie pomocy w wyjściu z nałogów osobom uzależnionym oraz otaczanie wsparciem ich najbliższych. W ramach prowadzonej działalności Komisja przyjmuje zgłoszenia o przypadkach wystąpienia nadużywania alkoholu w środowisku, przeprowadza rozmowy z osobami, w przypadku których wpłynęło zgłoszenie, pouczając je i motywując do zaprzestania nadużywania alkoholu i poddania się leczeniu odwykowemu. W przypadku, gdy osoby nie godzą się na dobrowolne leczenie, przeprowadzane są czynności w sprawie - uzasadniają

kontynuację postępowania, na badanie przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia i wskazania rodzaju zakładu odwykowego. Przygotowuje dokumentację związaną z postępowaniem sądowym w celu zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu oraz składa wnioski o wszczęcie postępowania do sądu.

W 2021 roku do komisji zgłoszono 4 wnioski - osób podejrzanych o uzależnienie od alkoholu. Z tej liczby 1 osoba posiadała stwierdzoną przez biegłych sądowych opinię o uzależnieniu i została skierowana przez Sąd na leczenie. W 2021 roku działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów alkoholowych zostały ograniczone z uwagi na pandemię COVID-19.

W Gminie Rzęśnia prowadzone są przez terapeutę uzależnień program terapeutyczny, grupowy i indywidualny. W 2021 roku skorzystało 27 osób z konsultacji indywidualnej i 12 osób brało udział w spotkaniach grupy wsparcia.

Przedstawione powyżej dane nie odzwierciedlają faktycznej liczby osób uzależnionych od alkoholu, trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi. Działalność profilaktyczną, szczególnie z rodzinami osób uzależnionych, prowadzą pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzęśni w ramach wykonywanych czynności służbowych – świadczenia pracy socjalnej, podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych u rodzin dotkniętych tym problemem.

3.6 Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Jednym z poważniejszych problemów występujących na terenie gminy Rzęśnia jest zjawisko przemocy w rodzinie. Wśród czynników i elementów lokalnego środowiska, sprzyjających zjawisku przemocy w rodzinie należy wymienić przede wszystkim takie problemy społeczno-ekonomiczne jak: bezrobocie, alkoholizm a także problemy opiekuńczo-wychowawcze, będące efektem niewłaściwych relacji „rodzice-dzieci” oraz „mąż/partner-żona/partnerka”. W kierunku osób i rodzin dotkniętych w/w problemami podejmowane są działania pomocowe, głównie przez Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z innymi instytucjami działającymi na terenie gminy. Podstawę działań podejmowanych przez te podmioty stanowi przyjęty w 2016 roku Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-

2020, w 2021 roku podjęto uchwałą program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na rok 2021.

W gminie od 2011 roku działa Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego głównym celem jest efektywna współpraca z instytucjami i organizacjami na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, w tym poprzez prowadzenie procedury Niebieskiej Karty. Z analizy posiadanych dokumentów wynika, że Niebieskie Karty zakładane są głównie przez Policję. Na dzień 31.12.2021 r. prowadzonych było 9 Niebieskich Kart.

3.7 Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym.

Można obserwować na terenie Gminy, jak i w całym kraju starzenie się społeczeństwa, czyli, systematyczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku 19- 60 r. życia, co przy przedłużającej się średniej długości życia, zwiększa się liczba osób starszych wymagających pomocy w codziennej egzystencji powoduje zwiększone zapotrzebowanie na niektóre formy pomocy. Zasadniczym kierunkiem działań gminy musi zatem być zapewnienie odpowiednich form i zakresu opieki zdrowotnej i socjalnej dla tej grupy społecznej. Systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się wymaga więc podjęcia z wyprzedzeniem działań zmierzających do stworzenia nowoczesnego systemu polityki społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie specyficznych potrzeb osób starszych. Starzenie się i starość jawią się jednym z kluczowych problemów społecznych, zarówno w aspekcie ekonomicznym i medycznym, jak i etycznym.

Najistotniejszych problemów dotyczących seniorów jest: samotność, choroby wieku podeszłego, brak wsparcia ze strony rodziny, niedostateczny dostęp do usług, ubóstwo, ograniczenie samodzielności.

Działalność na rzecz seniorów w gminie prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzęśni (zasiłki pieniężne, pomoc rzeczowa, usługi opiekuńcze, kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, praca socjalna, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy).

Na terenie gminy funkcjonuje również Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów które prowadzi działania na rzecz osób w wieku emerytalnym. W ramach swojej działalności koło zorganizowało

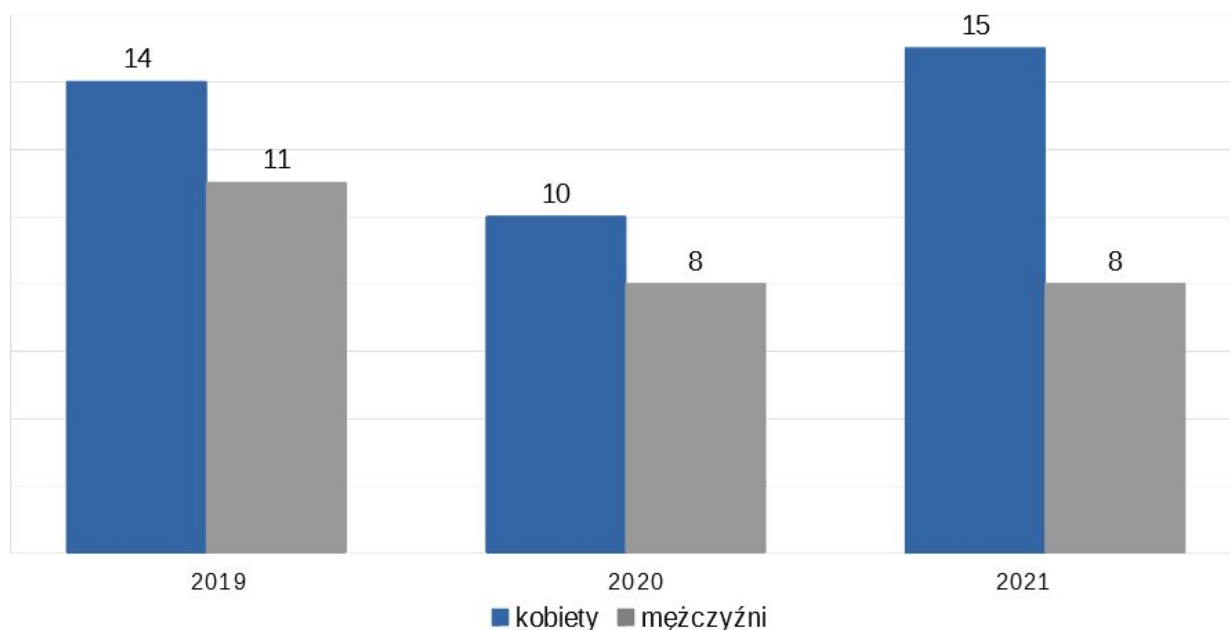
dziesiątki spotkań, wycieczek, wyjazdów i innych imprez kulturalnych dla seniorów z terenu gminy. Koło obecnie zrzesza 90 członków. W okresie pandemii Stowarzyszenie zawiesiło swoją działalność.

Na terenie gminy - Działoszyn działa Środowiskowy Dom Samopomocy w Bobrownikach który jest dziennym ośrodkiem wsparcia typu „B” przeznaczonym dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Działania wspierająco – aktywizujące w roku 2020 prowadzone będą w sposób holistyczny z indywidualnym podejściem do każdego Uczestnika. Będą miały na celu zwiększenie stopnia samodzielności i zaradności życiowej uczestników oraz ich lepsze funkcjonowanie w społeczeństwie. Udział w zajęciach umożliwi każdemu z Uczestników wyrażenie siebie w zindywidualizowanej formie. Pozwala to również na wybór takiej aktywności, która da Uczestnikowi poczucie komfortu i spełnienia, a także będzie dopasowana do jego możliwości psycho - fizycznych, co ułatwi rehabilitację społeczną, psychiczną i fizyczną. Z usług świadczonych w Środowiskowym Domu Samopomocy korzysta 5 -u naszych mieszkańców z niepełnosprawnościami.

Poniżej zestawienie osób w wieku emerytalnym, którym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzaśni udzielił pomocy (w drodze decyzji administracyjnej). Dla kobiet wiek od 60 lat, dla mężczyzn wiek od 65 roku życia.

Wykres 2 Liczba osób w wieku emerytalnym, którym przyznano pomoc w poszczególnych latach

Liczba osób w wieku emerytalnym, którym przyznano pomoc w poszczególnych latach

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzęśni

Możliwość wykorzystania potencjału osób starszych w działaniach społecznych i edukacyjnych, zwiększanie zakresu pomocy dla osób wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych, utrzymywanie osób starszych, z niepełnosprawnościami w miejscu zamieszkania w szczególności poprzez uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i z niepełnosprawnościami. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Urzędem Pracy w Pajęcznie w zakresie aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami, wsparcie osób przewlekle psychicznie chorych, upośledzonych umysłowo oraz wykazujących inne przewlekłe zaburzenia psychiczne.

3.8 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej

Opiekę zdrowotną zapewnia mieszkańcom gminy Gminny Ośrodek Zdrowia w Rzęśni, funkcjonuje również gabinet stomatologiczny, posiadający kontrakt z NFZ. Placówka zatrudnia 4 lekarzy specjalistów medycyny rodzinnej i chorób wewnętrznych oraz 1 lekarza pediatrę, 1 fizjoterapeuta, działa również poradnia położniczo – ginekologiczna gdzie zatrudnionych jest 2 lekarzy specjalistów. Świadczenia zdrowotne finansowane przez Gminę Rzęśnia dla mieszkańców gminy

są bezpłatne:

- świadczenia w zakresie rehabilitacji i fizykoterapii
- konsultacje specjalisty ortopedy (1 raz w miesiącu)
- konsultacje lekarza specjalisty urologa (1 raz w miesiącu)
- konsultacje lekarza specjalisty laryngologa (4 razy w roku)
- konsultacje lekarza specjalisty psychiatry (1 raz w miesiącu)
- konsultacje lekarza alergologa (1 raz w miesiącu)
- konsultacje lekarza diabetologa (1 raz w miesiącu).

Specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarską dla mieszkańców gminy realizują placówki znajdujące się poza gminą. Są to: Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Pajęcznie (Szpital Powiatowy, Zakład Opiekuńczo-Lecznicy, nocna i świąteczna opieka zdrowotna) oraz Szpital Powiatowy w Radomsku (oddziały szpitalne, poradnie specjalistyczne, nocna i świąteczna opieka zdrowotna).

Świadczeniem pomocy społecznej w gminie zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzaśni. Zatrudnia 2 pracowników socjalnych, 1 osoby świadczące usługi opiekuńcze, 1 asystent rodziny. Asystent rodziny ma na celu pracę z rodziną w problemach nie tylko wychowawczych, lecz także w sprawach codziennych. Realizowana przez niego pomoc polega na wsparciu w przezwyciężeniu trudności, w poprawie sytuacji życiowej, by w przyszłości rodzina samodzielnie pokonywała własne problemy. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje działania, m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W 2021 roku liczba osób, którym udzielono w gminie pomocy i wsparcia jest na wyrównanym poziomie jak w 2020 roku i w 2019 roku (107 osób w 2021r., 106 osób w 2020 r.,107 osób w 2019 r.). Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez GOPS mają głównie charakter pieniężny,

niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2019-2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2 Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2019-2021

Rok	2019		2020		2021	
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba osób w rodzinach
Zasiłek stały	20	27	15	17	14	15
Zasiłek okresowy	22	49	17	31	20	42
Posiłek	65	150	69	134	43	108
Zasiłek celowy i specjalny celowy	68	146	67	140	68	151
Usługi opiekuńcze	7	8	5	6	5	6
Dom Pomocy Społecznej	12	12	10	10	14	15
Schronienie	0	0	1	1	3	3

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzaśni

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2019- 2021 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału. Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” realizowany w latach 2019 -2021.

Ważną formą wsparcia niepieniężnego w latach 2019-2021 było również pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej.

Wśród form pomocy istotną rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie

poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W latach 2019-2021 liczba rodzin, które objęto pracą socjalną pozostawała niemalże na tym samym poziomie. Praca socjalna realizowana w gminie polegała na diagnozie rodzin i środowisk, udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy w rozwiązywaniu trudności życiowych oraz kwalifikowaniu do uzyskania świadczeń.

Ważną formą wsparcia były również usługi opiekuńcze. Liczba osób nimi objętych w poszczególnych latach ulegała wahaniom.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia ośrodka pomocy w latach 2019-2021 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny z bezrobociem, niepełnosprawnością, długotrwałą lub ciężką chorobą, alkoholizmem, wymagające ochrony macierzyństwa, rodziny wielodzietne i niepełne, zmagające się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz doświadczające przemocy w rodzinie lub ubóstwa.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzęśni realizuje również zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W ramach tego zadania zatrudniany jest asystent rodziny, który jest przydzielany rodzinom, które wymagają szerszego wsparcia i monitoringu. Gmina ponosiła również odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. W analizowanym okresie odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej wynosiła: 6 162,80zł w 2019 roku, 6 715,91zł w 2020 roku oraz 4 346,00zł w 2021 roku.

Ośrodek zajmuje się także realizacją świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, realizuje również zadania z zakresu świadczeń wychowawczych na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, realizował wypłatę świadczenia „Dobry start” na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 roku. W gminie na przełomie lat 2019-2021 sytuacja rodzin otrzymujących wyżej wymienione świadczenia przedstawiała się następująco:

Tabela. Świadczenia na rzecz rodzin wypłacane przez GOPS w latach 2019-2021

Świadczenia	2019	2020	2021
Liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków	500	398	335

rodzinnych			
Liczba rodzin pobierających fundusz alimentacyjny	22	20	19
Liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze 500+	625	622	653
- liczba dzieci korzystających ze świadczenia	947	980	992
Liczba rodzin pobierających świadczenie „Dobry start” 300+	443	440	1
- liczba dzieci korzystających ze świadczenia	625	624	1

Źródło: opracowanie własne- dane GOPS w Rzęśni

W gminie od 2014 roku realizowany jest także rządowy program dla rodzin wielodzietnych. Koordynacją jego realizacji zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który wydaje uprawnionym Karty Dużej Rodziny. W 2019 roku wydano 109 kart, w 2020 roku 44 karty, w 2021 roku 43 kart. Wzrost, który miał miejsce w 2019 roku był skutkiem zmian w ustawie, zgodnie z którymi od 2019 roku o Kartę Dużej Rodziny mogą się ubiegać również rodzice, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu co najmniej trójkę dzieci, bez względu na ich aktualny wiek.

3.9 Kultura, sport i rekreacja

Główną działalność kulturalną na terenie gminy prowadzą: Gminna Biblioteka Publiczna w Rzęśni. W dniu 12 września 2007 roku Rada Gminy Rzęśnia podjęła uchwałę Nr IX/51/ 2007 w sprawie utworzenia gminnej instytucji kulturalnej pod nazwą Gminna Biblioteka Publiczna, która swoją samodzielną działalność rozpoczęła z dniem 1 stycznia 2008 roku.

Gminna Biblioteka Publiczna w Rzęśni jest samorządową instytucją kultury, wpisaną do rejestru Instytucji Kultury prowadzonego przez Organizatora. Nadzór nad jej organizacją i funkcjonowaniem sprawuje Wójt Gminy a nadzór merytoryczny nad działalnością sprawuje i pomocy fachowej udziela Powiatowa Biblioteka Publiczna w Działoszynie. Głównym celem i podstawowym zadaniem biblioteki jest:

- udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu i wypożyczanie na zewnątrz;
- popularyzacja książki i czytelnictwa;
- gromadzenie, opracowanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych, zakup nowości wydawniczych z uwzględnieniem poszczególnych grup czytelniczych;

- ocena posiadanych zbiorów pod kątem ich przydatności w środowisku i dokonywanie niezbędnych selekcji;
- kontynuacja stałych form współpracy z czytelnikami poprzez: wystawy i wystawki książek z okazji rocznic literackich, kulturalnych, wycieczek dzieci i młodzieży, organizowanie konkursów.

Biblioteka jako instytucja kultury prowadzi również działalność kulturalną i edukacyjną. Rozmiar tej działalności uzależniony jest od warunków finansowych i lokalowych. Najczęstszą formą działalności kulturalno-oświatowej są wystawy i wystawki książek. Biblioteka współpracuje z wszystkimi szkołami i przedszkolami z terenu gminy Rząśnia. Organizowane są wycieczki młodzieży szkolnej i przedszkolnej do biblioteki, celem zapoznania się ze zbiorami, ułożeniem książek na półkach, nowościami wydawniczymi i korzystania z katalogów.

Gminna Biblioteka organizuje również spotkania autorskie oraz prowadzi Dyskusyjny Klub Książki.

Od 2013 roku Gmina uczestniczy w akcji „Narodowego Czytania”, zainicjowanej w 2012 r. przez Prezydenta RP, gdzie w plenerze zainteresowani czytelnicy, młodzież szkolna, nauczyciele czytają fragmenty wybranej na dany rok literatury narodowej.

Na terenie gminy Rząśnia działają również:

- Młodzieżowa Orkiestra Dęta Gminy Rząśnia prowadzona przez kapelmistrza, promuje gminę na różnego rodzaju imprezach, konkursach i świętach o zasięgu gminnym, regionalnym i krajowym.
- Kluby Sportowe, którym udzielana jest dotacja z przeznaczeniem na upowszechnianie kultury fizycznej. Ponadto mając na uwadze propagowanie zdrowego stylu życia i dbałość o sprawność fizyczną najmłodszych mieszkańców z budżetu gminy opłacany jest trener nauki gry w piłkę nożną drużyny młodzików. Umowa z Pływalią w Pajęcznie na naukę pływania dla dzieci klas I-III Szkół Podstawowych z gminy Rząśnia. Gmina dokłada wszelkich starań, aby przybywało miejsc służących aktywnemu spędzaniu czasu, tak przez dzieci, jak i dorosłych mieszkańców gminy. Utworzone są otwarte strefy aktywności, place zabaw, siłownie zewnętrzne, miejsca ogólnodostępne dla aktywnego wypoczynku.

4. ZDEFINIOWANIE NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY RZAŚNIA

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Pojawiają się wyzwania, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

1. Pomoc rodzinom zagrożonym kryzysem rodzinnym. Rozwijanie systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej.
2. Pomoc dzieciom i młodzieży, zwłaszcza z rodzin najuboższych i dotkniętych dysfunkcją.
3. Dalsze wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji zawodowej. Aktywizacja społeczna i zawodowa.
4. Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy.
5. Pomoc ludziom starszym, samotnym i z niepełnosprawnościami - promocja zdrowia.
6. Podniesienie poziomu integracji społecznej w gminie.

Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych.

Podmiotami funkcjonującymi na terenie gminy z którymi Gmina i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzaśni prowadzi współpracę w zakresie rozwiązywania problemów społecznych są min.:

- Gminny Ośrodek Zdrowia w Rzaśni,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Rzaśni,
- Szkoła Podstawowa w Zielęcinie,
- Szkoła Podstawowa im. Marcina Bielskiego w Białej,
- Komenda Powiatowa Policji w Pajęcznie,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Bobrownikach,
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Pajęcznie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pajęcznie.

5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to jedna z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii i porządkowania informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi ona efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego

systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Analizę SWOT przeprowadzoną na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dysponowanie specjalistyczną kadra pomocy społecznej (świadomość stałego doksztalcania się i doskonalenia umiejętności osób działających na rzecz rodziny), ➤ Otwartość Gminy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na współpracę ze środowiskiem lokalnym, ➤ Zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny, ➤ Ogólnie dostępna oferta pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ➤ Współpraca z innymi palcówkami : szkoły, PCPR, kuratorzy, Komenda Powiatowa Policji, służba zdrowia, ➤ Dobra dostępność szkolnictwa podstawowego i przedszkolnego, ➤ Funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, ➤ Współpraca z Terapeutą uzależnień, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ujemny przyrost naturalny, ➤ Wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności, ➤ Deficyt podmiotów ekonomii społecznej w gminie, ➤ Brak zasobów mieszkaniowych, w tym socjalnych, ➤ Ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki lekarskiej, w tym opieki geriatrycznej, ➤ Ograniczona pomoc dla osób starszych ze strony rodziny, ➤ Brak w gminie potencjału sektora pozarządowego działającego w obszarze polityki społecznej, ➤ Nerozwinięty wolontariat, m.in. brak wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne.

<p>psychologiem, psychiatrą,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i dostępnych formach pomocy, ➤ Organizowanie usług opiekuńczych, ➤ Działająca Biblioteka Gminna na terenie gminy. 	
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Pozyskanie środków unijnych na rozwój gminy, ➤ Rozwój gospodarczy gminy, ➤ Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy, ➤ Wzrost aktywności i integracji osób starszych, ➤ Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami, ➤ Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, ➤ Dostępność do pomocy w przypadku doświadczania przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień, ➤ Zwiększenie świadomości społecznej na temat uzależnień i przemocy domowej, ➤ Rozwiązywanie problemów 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost zapotrzebowania na domy pomocy społecznej oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych, ➤ Starzejące się społeczeństwo, ➤ Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych, ➤ Kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym, rozpad więzi rodzinnych, ➤ Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, ➤ Występowanie czynników zwiększających ryzyko nasilenia się zjawiska uzależnień, ➤ Rosnące zagrożenie uzależnieniami niechemicznymi (Internet, gry komputerowe, telefon komórkowy) i cyberprzemocą, ➤ Niski poziom społecznej akceptacji osób z niepełnosprawnością, ➤ Przeciążenie pracowników socjalnych liczbą zadań,

społecznych mieszkańców oraz przeciwdziałanie im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej, <ul style="list-style-type: none"> ➤ Promowanie zdrowego stylu życia, ➤ Wzrost aktywności zawodowej osób bezrobotnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej, ➤ Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
---	---

6. MISJA ,CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Rzaśnia w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022-2027 jest przeciwdziałanie tworzeniu się nowych problemów wspólnoty, wzmacnianie rodzin, przeciwdziałanie różnym formom marginalizacji i wykluczenia społecznego, podniesienie jakości życia mieszkańców i stwarzanie im warunków do rozwoju.

Tak sformułowana misja wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania zmian oraz wskaźniki.

Cel strategiczny 1.	Pomoc dzieciom i młodzieży, zwłaszcza z rodzin najuboższych i dotkniętych dysfunkcją
Cele operacyjne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami, oraz wyrównywanie szans edukacyjnych. 2. Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych. 3. Przeciwdziałanie szerzeniu się postaw destrukcyjnych, agresywnych, aspołecznych w środowisku dzieci i młodzieży. 4. Objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną dzieci i młodzieży z problemami społecznymi i emocjonalnymi. 5. Pomoc dzieciom wybitnie zdolnym celem zwiększenia

	<p>możliwości sięgania po dalszą edukację.</p> <p>6. Objęcie formami zorganizowanej opieki, np. punkt przedszkolny, żłobek, dzieci w wieku przedszkolnym.</p>
Kierunki działań do celu operacyjnego	<p>1. Systematyczna współpraca z wymiarem sprawiedliwości właściwym ze względu na położenie gminy, w szczególności z sądem rodzinnym i kuratorami sądowymi dla dzieci i młodzieży.</p> <p>2. Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.</p> <p>3. Systematyczne współdziałanie z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół, a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się patologiom.</p> <p>4. Zorganizowanie grup pomocowych dla dzieci wybitnie zdolnych.</p>
Czas realizacji	Lata 2022-2027
Realizatorzy, partnerzy w realizacji	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, placówki oświatowe i kulturalne z terenu gminy, kuratorzy sądowi. Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, projekty systemowe i konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba opracowanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nim objętych, - Liczba rodzin objętych pracą socjalną, - Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z uwagi na złą sytuację materialną, - Liczba uczniów objętych pomocą materialną w formie stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego.
Cel strategiczny 2	Aktywizacja społeczna i zawodowa. Pomoc osobom bezrobotnym w przekwalifikowaniu się oraz znalezieniu pracy.
Cele operacyjne	1. Zapobieganie powstawaniu zjawiska bezrobocia oraz zapewnienie wsparcia dla osób i ich rodzin pozostających bez pracy.

	<p>2.Zorganizowanie form pomocy poszukującym pracy – szkolenia pozwalające uzyskać kwalifikacje zawodowe zgodne z zapotrzebowaniem rynku pracy.</p> <p>3.Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych.</p>
Kierunki działań do celu operacyjnego	<p>1. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Pajęcznie w zakresie monitorowania i rozwiązywania zjawiska bezrobocia na terenie gminy:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. prace interwencyjne b. promowanie szkoleń c. organizacja prac społecznie użytecznych d. roboty publiczne <p>2. Objęcie pracą socjalną osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych, tak by zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności należy dążyć do udzielenia osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa, doradztwa, zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.</p> <p>3. Objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.</p> <p>4. Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych.</p> <p>5. Tworzenie na terenie gminy sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów, mogących tworzyć nowe miejsca pracy.</p>
Czas realizacji	Lata 2022-2027
Realizatorzy, partnerzy w realizacji	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w Pajęcznie.
Źródła finansowania	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.
Wskaźniki	-Liczba osób objętych szkoleniami i poradnictwem,

	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zorganizowanych szkoleń oraz liczba osób biorących w nich udział. <p>Liczba podjętych działań w celu aktywizacji zawodowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba rodzin dotkniętych problemem bezrobocia objętych pomocą materialną i niematerialną, - Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach,
Cel strategiczny 3	Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywaniu problemów alkoholowych na terenie gminy.
Cele operacyjne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie umiejętności i zasobów społecznych niezbędnych do radzenia sobie z istniejącymi problemami życiowymi. 2. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych. 3. Zmniejszenie skali problemów dotyczących rodziny, wynikających z podejmowania różnych zachowań patologicznych , przede wszystkim przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 4. Zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat szkodliwości środków psychoaktywnych.
Kierunki działań do celu operacyjnego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych. 2. Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych. 3. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i narkomanią. 4. Wdrożenie stosownych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży. 5. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu i narkotyków. 6. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie <ul style="list-style-type: none"> - funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

	<ul style="list-style-type: none"> - utworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. <p>7. Profilaktyka, w tym działanie edukacyjne w placówkach oświatowych.</p> <p>8. Rozwijanie i doskonalenie form pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.</p> <p>9. Współpraca pracowników socjalnych z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz inne działania wynikające z bieżących potrzeb w w/w zakresie cele i kierunki działań są realizowane zgodnie z przyjmowanym przez Radę Gminy Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zawierającym szczegółowe działania.</p>
Czas realizacji	Lata 2022-2027
Realizatorzy, partnerzy w realizacji	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, inne programy.
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób objętych wsparciem z powodu nadużywania alkoholu, - Liczba osób objętych pomocą terapeuty uzależnień, - Liczba osób objętych działaniami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
Cel strategiczny 4	Pomoc ludziom starszym, samotnym i z niepełnosprawnością. Promocja zdrowia
Cele operacyjne	Zwiększanie się grupy mieszkańców w wieku poprodukcyjnym gminy Rzaśnia wskazuje, że problemy dotyczące osoby starsze oraz z niepełnosprawnościami będą się nasilały i wymagają działań profilaktycznych i interwencyjnych. Dlatego ważne jest rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych

	<p>i z niepełnosprawnością.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych osobom starszym i z niepełnosprawnościami. 2. Zapewnienie odpowiednich form opieki i aktywizacji osób starszych i z niepełnosprawnością. 3. Aktywizacja osób i rodzin na rzecz zapewnienia opieki osobom starszym i z niepełnosprawnościami znajdującym się w otoczeniu. 4. Promocja zdrowia.
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie finansowe i niefinansowe dla osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością. 2. Utrzymanie osób z niepełnosprawnością i starszych w miejscu ich zamieszkania w szczególności poprzez uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i z niepełnosprawnością. 3. Podejmowanie działań zmierzających do systematycznego łamania barier dla osób z niepełnosprawnością. 4. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami. 5. Rozwój działań informacyjnych i promocyjnych związanych z pozycją w społeczeństwie osób w podeszłym wieku i z niepełnosprawnościami. 6. Wyrównanie szans dostępu do opieki zdrowotnej, działania profilaktyczne i promocja zdrowia. 7. Wsparcie osób przewlekle psychicznie chorych, upośledzonych umysłowo oraz wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych.
<p>Czas realizacji</p>	<p>Lata 2022-2027</p>
<p>Realizatorzy, partnerzy w realizacji</p>	<p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, placówki służby zdrowia, instytucje działające na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami, Kościół, społeczność lokalna.</p>

Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, inne programy, sponsorzy indywidualni
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców, - Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi, - Liczba osób starszych i z niepełnosprawnościami objętych pomocą społeczną, - Liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery, - Liczba osób z gminy korzystających z ośrodków wsparcia dziennego poza gminą.
Cel strategiczny 5	Pomoc rodzinom zagrożonym kryzysem rodzinnym i przemocą w rodzinie.
Cele operacyjne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapobieganie i ograniczanie zjawiska przemocy w rodzinie 2. Wzmocnienie rodziny w jej funkcjach opiekuńczo – wychowawczych.
Kierunki działań do celu operacyjnego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnoza potrzeb poszczególnych rodzin. 2. Współpraca pracowników socjalnych z pedagogami szkolnymi, wychowawcami w szkołach i przedszkolach, kuratorami, sądem i policją. 3. Udzielenie pomocy finansowej, rzeczowej, usługowej w zależności od potrzeb. 4. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pajęcznie, mająca na celu zapewnienie opieki dzieciom z rodzin niewywiązujących się ze swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz Policją w przypadkach przemocy w rodzinie i konieczności interwencji kryzysowej. 5. Pomoc ofiarom przemocy w rodzinie min. pomoc materialna, psychologiczna, zapewnienie schronienia oraz praca socjalna. 6. Opracowanie i realizacja programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie, mającego na celu stworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomocy ofiarom przemocy. 7. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

	<p>8. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie przez doskonalenie procedury „Niebieskiej Karty”.</p> <p>9. Opracowanie i realizacja programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.</p> <p>10. Inne działania wynikające z aktualnych potrzeb.</p>
Czas realizacji	Lata 2022-2027
Realizatorzy, partnerzy w realizacji	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, kuratorzy sądowi, placówki oświatowe, służba zdrowia.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, inne programy.
Wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych jego wsparciem. - Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z uwagi na przemoc w rodzinie, -Liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - Liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
Cel strategiczny 6	Podniesienie poziomu integracji społecznej w gminie.
Cele operacyjne	<p>1.Podniesienie aktywności społecznej mieszkańców na rzecz środowiska lokalnego.</p> <p>2.Ograniczenie zjawiska marginalizacji osób starszych.</p>
Kierunki działań do celu operacyjnego	<p>1.Wspieranie poszerzenia ofert działalności Kół Gospodyń Wiejskich.</p> <p>2.Angażowanie osób starszych w działalność społeczną w oparciu o istniejącą bazę świetlic wiejskich.</p> <p>3.Rozpowszechnianie wolontariatu wśród osób starszych – uruchomienie działań pomocy sąsiedzkiej „sąsiad sąsiadowi”.</p> <p>4.Podejmowanie różnego rodzaju imprez integracyjnych – festyny, konkursy, zajęcia tematyczne, wycieczki, szkolenia, itp.</p>

Czas realizacji	Lata 2022-2027
Realizatorzy, partnerzy w realizacji	Urząd Gminy, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne.
Wskaźniki	-Liczba przeprowadzonych w społeczności lokalnej działań integracyjnych, - Liczba uczestników Kół Gospodyń Wiejskich.

7. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rzaśnia na lata 2022-2027 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzaśni. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych.

Monitoring strategii jest obserwacją celów strategicznych i realizacji programów operacyjnych wynikających z następnych faz programowania rozwoju. Monitoring realizacji strategii umożliwia: obserwację stanu zaawansowania projektów rozwojowych, umożliwiających aktualną identyfikację problemów w ich realizacji, ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację, weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków, kontrole postępu prac związanych z realizacją działań.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym cele i działania do roku 2027 w zakresie problematyki społecznej, wymagającym okresowej aktualizacji do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i w samym społeczeństwie. Przygotowanie projektu dokumentu i jego przyjęcie przez Radę Gminy Rzaśnia kończy pierwszy etap planowania. Długookresowy charakter planowania strategicznego wymaga stałego monitorowania zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględniania w strategii. Podstawą skutecznego wdrożenia strategii jest system informacji o zjawiskach i procesach społeczno – gospodarczych, zachodzących na terenie gminy. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w

strategii celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są wyznaczone działania. Obowiązek monitorowania realizacji działania posiada Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Monitoring wybranych bądź wszystkich działań, powinien być dokonywany zawsze w sytuacji wprowadzenia nowych zadań do strategii oraz w każdym przypadku dokonania aktualizacji strategii. Aktualizacji strategii będzie dokonywał Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzęśni. Planuje się przeprowadzenie w 2028 roku ewaluacji końcowej, która będzie stanowić obiektywną ocenę założeń, procesu realizacji i rezultatów pod względem stosowności, skuteczności, trwałości, efektywności, a także użyteczności podjętych w ramach strategii działań.

8. UWAGI KOŃCOWE

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Działania określone w powyższej strategii są zadaniami ogólnospołecznymi i ważnym elementem polityki społecznej gminy Rzęśnia. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które zostały uznane za kluczowe, umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

Biorąc pod uwagę cele strategiczne oraz główne założenia niniejszego dokumentu zakłada się, że jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców gminy Rzęśnia, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Spis tabel i wykresów

Tabele:

Tabela 1 Liczba dzieci w szkołach i przedszkolach na terenie gminy Rzęśnia.

Tabela 2 Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2019-2021.

Tabela 3 Świadczenia na rzecz rodzin wypłacane przez GOPS w latach 2019-2021.

Wykresy:

Wykres 1 Liczba osób z terenu gminy Rząśnia w poszczególnych przedziałach wiekowych.

Wykres 2 Liczba osób w wieku emerytalnym, którym przyznano pomoc w poszczególnych latach 2019 – 2021.

Wykres 3 Główne powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2019-2021.

Sporządziła:

Iwona Świerad